

Nikola Zovko (1936. – 2023.)

Dana 12. veljače 2023. u Zagrebu je u 88. godini života preminuo dr. Nikola Zovko, istaknuti hrvatski teorijski fizičar.

Rođen je 11. siječnja 1936. u Kanjini kod Konjica u Bosni i Hercegovini. Studij fizike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završio je 1960., a doktorirao teorijsku fiziku 1966. na istom Sveučilištu s tezom *Amplituda za $K \pm p$ forward raspršenje* (mentor Borivoj Jakšić) u području teorije jakih interakcija, koje je tada imalo svoj uzlet. Bio je mentor i voditelj nekoliko magisterija i doktorata. Od 1960. radio je na Institutu "Ruđer Bošković", baveći se teorijskim istraživanjima u području fizike mezona, te elektromagnetskom strukturom hadrona, a od 1967. do 1994. bio je i predavač na Fizičkom odsjeku PMF-a u Zagrebu. Za svoj znanstveno-istraživački rad u području istraživanja K -mezona, dr. Zovko je 1969. dobio nagradu "Ruđer Bošković" u području prirodnih znanosti, te 1989. medalju Sveučilišta u Zagrebu za znanstveno postignuće.

Uz niz kraćih boravaka na raznim institucijama diljem Europe, Nikola Zovko boravio je od 1973. do 1975. kao gostujući znanstvenik na Sveučilištu u Karlsruheu u Njemačkoj, te od 1981. do 1982. na Sveučilištu Blacksburg u Virginiji u SAD-u. Niz godina bio je voditelj grupe za fiziku čestica, i više je godina bio direktor OOUR-a Fizika, te 1994. pročelnik Odjela fizike na Institutu "Ruđer Bošković", a u razdoblju od 1994. do 2000. bio je ravnatelj Instituta, kao i predsjednik Društva matematičara i fizičara Hrvatske (1984. – 1986.). Također je jedan od utemeljitelja vrlo ugledne serije znanstvenih skupova *Adriatic Meeting on Particle Physics* (1973.), koji su posebno prije društvenih promjena 1990-ih imali značajnu ulogu u povezivanju fizičara sa zapada i istoka. Na njima su se susretala najugledniji fizičari teorijske fizike, sve do samih nobelovaca. Bio je član Hrvatskog, Europskog i Američkog fizikalnog društva, te član Matičnog povjerenstva Ministarstva znanosti i tehnologije za fiziku. Djelovao je kao odgovorni urednik 1992. obnovljenog tromjesečnika *Encyclopaedia Moderna*, te je bio član Matice Hrvatske i Hrvatskog Pugwashkog pokreta.

Područje njegova interesa bila je teorijska fizika elementarnih čestica, te prirodoslovno-filozofski aspekti pojmova tvari, vremena, prostora i ljudske svijesti. Autor je i koautor 50-tak znanstvenih radova u međunarodnim časopisima, te oko 50 znanstvenih ogleda, knjiga, edicija i stručnih prijevoda na hrvatski, vezanih uglavnom za fiziku elementarnih čestica i za filozofiju prirode. Značajan je njegov prijevod udžbenika *Kvantna fizika*, Tehnička knjiga 1988., koja je služila kao standardni udžbenik predmeta Opća fizika zagrebačkog PMF-a. Objavio je i knjigu *Osnove relativističke kvantne fizike* (Školska knjiga, 1987.) te knjigu filozofskih promišljanja *Prostor vrijeme tvar* (ArTresor, 2002.).

Blaženka Melić